

ENZO EUSEBI:

‘Als ik hypocriet ben, dan tussen aanhalingstekens...’

Zijn bedrijf heet Nothing Studio en de keuken die hij voor Berloni ontwierp Not For Food. Daar schuilt een ontkenning van het designerschap in. Enzo Eusebi is de meest wonderbaarlijke ontwerper uit Italië: zeer trouw aan zichzelf maar zo groot in de wereld geworden dat je niet gelooft dat hij dicht bij zijn eigen principes kon blijven.

Enzo Eusebi mailt af en toe midden in de nacht waar hij is in de wereld. Hij weet dat hij dan niemand stoort maar wel als veelzeggend overkomt. Hij komt net uit een zwaar overleg met Italiaanse keukenproducenten en schuift bijna gretig aan het voor hem gereserveerde tafeltje. In de sector keukens is hij gedeeltelijk getrouwd met Berloni, een van de grootste producenten van Italië, die hem op de valreep vroeg om na Not For Food twee jaar geleden ook dit jaar even iets nieuws te brengen. Het werd een fornuis dat je kunt uitschuiven bij gebruik en weer terug kunt zetten als een kastje zodra je er klaar mee bent.

Van Enzo Eusebi hoeven we geen gedetailleerde filosofie over keukens te verwachten. Het wordt een vlammend betoog over design, de kracht ervan en de onzin die er omheen hangt. Hij opent met een heel Italiaanse inslag: “Mijn rijkdom is totaal veranderd. Ik wilde iemand zijn, laten zien wat ik dacht en maken wat ik in mijn hoofd had. Dat is allemaal zo snel gelukt, dat ik nu verlang naar de parasol op mijn strand en eigenlijk niets meer wil scheppen dan puur geluk en leven.”

Not For Food dat hij voor Berloni ontwierp, kreeg in die twee jaar zo’n vogelvlucht dat hij nauwelijks nog in Italië verbleef. Hij won een belangrijke prijs voor dat ontwerp, dat twee jaar terug ook terecht onder de aandacht kwam als totaal anders. Met daarbij aangetekend dat Berloni een beetje de Bruynzeel van Italië is. Het durft zo af en toe de nek uit te steken met zeer artistieke uitschieters zoals een

stippenkeuken van Ettore Sottsass en later het zit-kookeiland van Enzo Eusebi.

“Ik ga naar Shanghai voor die prijsuitreiking en toen bleek dat ik het gebouw niet in mocht, want ze waren vergeten me een uitnodiging te sturen. Ik heb dus vanaf mijn hotelkamer op de tv mogen bekijken dat ik een prijs kreeg en hoe afwezig ik was. Berloni had het niet begrepen. Ik kan daar oprecht over lachen, nu, vanwege de contrasten die wij Italianen meemaken. Ik heb in China rondgereisd met dat keukenproject en vijf miljoen omzet teweeg gebracht, maar het telt niet! Deze tijd is krankzinnig voor een ontwerper. Ik weet niet eens of het me lukt om het goed uit te leggen.”

EEN VLAG “Als designer sta je aldoor in de voorste gelederen, ook in New York. Je wordt samen met Mario Botta uitgenodigd, ook niet de minste van de Italiaanse architecten, en je voelt dat je een vlag bent voor iets dat ze helemaal niet vatten. Niemand beseft dat we ‘even’ zijn komen overvliegen en misschien moeten

‘Snobs betalen ons voor een gevoel dat er niet is’

bijkomen. Party’s, persconferenties, presentaties, daar moet je allemaal bij zijn, nou ik dus niet. Ze kennen me niet en dat vind ik niet erg, maar doen of ik belangrijk ben voor het geval ik wereldberoemd zou zijn of worden, dat ben ik spuugzat. Ik ga gewoon naar bed en vlieg de volgende dag naar Hong Kong. Daar beginnen ze te zien wie ik ben. Om wat ik doe. Maar ik had het zo anders in mijn hoofd. Mijn ethische

waarde telt veel zwaarder dan het esthetische en dat begrijpt mijn eigen volk al niet eens, laat staan de rest van de wereld. Ik val dus overal tussen en kan doen of dat prettig is, maar het zou fijner zijn als ik samen met andere designers eindelijk die vuist mocht maken.”

Hij zucht, tekent zomaar iets op een vel papier en biecht op.

“Ik ben een eenling, die de hele wereld afreist en het liefst op zijn eigen strandje dicht bij huis mooie dingen bedenkt. Waarom doe ik dat niet? Omdat ik als Italiaan helder zie hoe we tien jaar achterlopen bij heel veel andere processen in de wereld. We gaan altijd eerst ontwerpen, iets moois maken en hopen via de buitenkant iets binnenin de mensen te raken. We leven van de lucht, maar dan wel airconditioned, in een wereld vol miljonairs die zich van de armen niets aantrekken. En ik sta op de scheidslijn. De macht van het geld trekt me totaal niet. Ik ga die rijke mensen ook niet gelukkiger maken. De bescheiden bevolking wel en daarom koos ik bewust voor een volksmerk als Berloni om die keukens uit te brengen. Het werkt niet, want alles wat ik wil openbreken,

gooit die ander natuurlijk net dicht. Ik pleit voor ecologische materialen maar dat komt de fabriek net niet goed uit.”

WAKKER SCHUDDEN “Een goede ontwerper is altijd in beweging en ervaart dat de wereld om hem heen liever stilstaat. Dat hoor je te aanvaarden, maar dat doe ik niet. Ik wil ze allemaal in beweging hebben, wakker schudden en wat wil ik dan? Dat kan ik je haarfijn uitleggen. Vanuit het gevoel dat je me begrijpt, want anders probeer ik het niet eens.”

“Oké, ik was de mooie Italiaan, die in 1971 op de cover van de Vogue stond. En ik voelde dat het alles was voor even maar niets voor de toekomst. Esthetiek is een plaatje, ethiek een visie. Dus ik koos voor het laatste. Je wilt het hebben over keukens en dat gaat uiteindelijk gebeuren, maar ik wil eerst vertellen hoe het in elkaar zit voor ik bij die keukens kom. Een mooie keuken waarin je niets beleeft, wat heb je daaraan? Esthetiek telt in de bloei, bij de aanschaf en wordt minder op de lange duur, maar het ethische, dat verdiept alles, hoe je elke dag die keuken binnengaat, iets oppakt of gewoon in je och-

tendjas een pot thee zet en uit dat ene raam kijkt, dertig jaar lang... Kijk dat is iets anders dan een kastje dat lekker openzwenkt.”

Kiest hij dus voor de emotie, het beleven, en niet voor het grote geld? Ook al rolt dat hem met opdrachten vanuit China of Dubai zo in de schoot? De krullebol schudt zichzelf los voor het antwoord.

“Dat probeer ik aldoor te zeggen. Ik moet Doctor Jekyll en Mister Hyde tegelijk zijn. Wij designers hebben die rijken nodig die een diamant in hun hand willen voelen. Dan krijgen we mooie opdrachten en kunnen helemaal maken wat we willen, zonder aan kosten te hoeven denken. Dat is onze kans en tegelijkertijd steriliseren ze ons, die snobs die het echte mooie en gevoelige niet herkennen. Ze betalen voor iets wat ze met gevoel gelijkschakelen maar wij ontwerpers weten wel beter. Onze creativiteit ligt in vriendschap, hergebruik, alles benutten, over de wereld nadenken, in alles wat die snobs nooit doen. Voor mij is het net als met eten dat de één weggooit, terwijl de ander ernaar snakt. Je merkt wel dat ik er niet uit ben. Ik haat die snobs, maar dankzij hen mag ik prachtige din-

De essentie van het fornuis
mag na gebruik gerust worden
verborgen **[LB]**

Berloni koos voor een
typisch Italiaanse presentatie
van de uitschuifoven **[RB]**

Enzo Eusebi:
“Een mooie keuken waarin je
niets beleeft,
wat heb je daaraan?” **[R]**

gen maken. Ik omhels mijn vrienden en wil zo graag iets bijzonders voor ze maken maar zij hebben geen geld of ik geen tijd. Ben ik hypocriet? Ja, maar tussen aanhalingstekens.”

HIPPIEGEZIN Zijn bewustzijn ligt dicht onder de huid. Als carrièreman die het nu moet maken, neemt hij zijn hele gezin overal mee naartoe. Het is een soort nieuw hippiegezin dat als nomaden overal neerstrijkt, maar wel met een vader die overal met zoveel égarde wordt ontvangen dat het aan koninklijk grenst. Wat heeft dit nog met ontwerpen te maken, deze levenswijze tussen alles door?

“Alles. Je zegt het zelf: Tussen alles door. Het gaat over Alles, dat je soms tussendoor voelt of ervaart. Ik kan niets zonder mijn familie dus als ik niet thuis ben, moeten zij met mij mee en zich thuisvoelen in China of waar dan ook. Het is een ervaring. Zoals ik een beetje obstinaat kan worden over mensen die een schitterende keuken bezitten en deze niet gebruiken.

Schenk hem dan aan een gezin in Bangladesh, zou ik zeggen. Dan kan je elke avond gemotiveerd uit eten want je hebt geen keuken meer. Natuurlijk gaan die mensen elders in de wereld jouw keuken niet gebruiken want ze hebben daar niets te eten, laat staan iets te koken. Maar ze zijn wel blij met het idee, ze zullen het cadeau waarderen.”

Terwijl hij spreekt, beseft hij met elk woord hoe apart hij in de wereld staat. Gespleten tus-

‘De ware designer verkiest het ethische boven het esthetische’

sen veel culturen en toch een eenheid gebleven in zichzelf. Van hem kunnen we nog keukens verwachten die we niet kunnen bedenken. Hij grijnst nu van oor tot oor.

“Uiteindelijk telt alleen het natuurlijke gevoel. Soms helpt het als je gewoon met een bezem je eigen huis schoonveegt. Al was het maar om te verwerken dat er zoveel mensen doodgaan. Op zo’n moment wil ik nooit meer een keu-

ken maken, want wat telt dan nog? Misschien dat wij als gezin nog altijd om de tafel zitten tijdens het eten en geen tv kijken. Wij zijn onszelf genoeg.”

“Als designer moet ik de raarste bruggen slaan, maar thuis hoeft dat allemaal niet. Als ontwerper wil ik de boeren naar de stadssfeer brengen en de stedeling een plattelandsgevoel bezorgen. Zo is het snobisme begonnen, want niemand is dus meer zichzelf. Behalve ik, tot nu toe. Mijn verhaal gaat niet direct over keukendesign, maar heel erg over waar wij straks als keukendesigners mee geconfronteerd worden. Heel groot mogen werken en veel kleiner blijven dan wie we zijn. Ik had het andersom bedacht en met mij velen, maar de commercie heeft het voor het zeggen en de idealist... wordt weggewimpeld. Maar ik blijf het wel!”